

**Direct load af mælken
i trailertanke**
– ikke fjern fremtid

SIDE 2

**Digitalt
Lean-kursus
mindsker spild**

SIDE 3

**Kvægbruget har
fået ny direktør**

Ida Storm skal fremover stå i
spidsen for dansk kvægbrug

SIDE 4

“Det er sjovere at gå igennem stalden, når kalvene strutter af sundhed, og køerne ser godt ud...”

Jeg ved vi kan få dødeligheden ned

Både ko- og kalvedødeligheden er steget på landsplan. Men Christian Lund er overbevist om, at kurven kan knækkes igen.

Det ser ikke godt ud, når man kigger på kurven over dødelighed på landsplan. Både ko- og kalvedødeligheden er steget og har hele året ligget over niveauet for 2017. Den gennemsnitlige kalvedødelighed er steget fra 7,4 pct. i juli sidste år til 7,8 pct. i juli i år. Kodødeligheden er steget fra 4,9 pct. i juli 2017 til 5,2 pct. i år, og begge dele er et godt stykke fra L&F, Kvægs mål om en kalvedødelighed på 5,5 pct. og kodødelighed på 3,5 pct.

Det er naturligvis en udvikling, der ærgrer formand for L&F, Kvæg, Christian Lund. Men han er overbevist om, at landets kvægbrugere vil formå at knække kurven igen.

”Jeg tror på, at vi kan få bugt med både den høje dødelighed hos køerne og hos kalvene. Vi præsterer så godt på mange andre områder, så når vi sætter os for at få styr på dødeligheden på bedriften, skal det nok lykkes,” lyder det fra Christian Lund, der samtidig henviser til de mange gode værktøjer på LandbrugsInfo og de specialiserede rådgivere, der kan støtte op om arbejdet.

Godt for velfærd, rammevilkår og klima

Ifølge Christian Lund er der mange fordele ved at nedbringe dødeligheden. Først og fremmest er der velfærden. Ikke bare dyrevelfærden, men også velfærden for alle, der arbejder på bedriften.

”Vi ved jo godt, at det er sjovere at gå igennem stalden, når kalvene strutter af sundhed, og køerne ser godt ud,” siger han og fortsætter:

”Det er vigtigt, at vi hele tiden bliver lidt bedre. Først og fremmest for vores egen skyld og vores bedrifters levedygtighed. Men også for at opnå samfundsaccept og dermed adgang til bedre rammevilkår. Hvis vi viser, at vi selv kan få styr på tingene, giver det flere muligheder. Det er et godt signal at sende,” påpeger formanden.

Og så gør han opmærksom på, at en lav dødelighed også er et stærkt kort at have på hånden i klimadebatten.

”Når sundheden er god og dødeligheden lav, producerer dyrene bedre. Det betyder alt andet lige en lavere klimabelastning fra vores sektor – et område, der kun kommer til at fylde mere i fremtiden. Så det er utrolig vigtigt, at vi får dødeligheden ned,” lyder det fra Christian Lund.

/ LONE SYLVEST SØGAARD

Husk: du kan se film om bedre ko- og kalvesundhed på Landbrugsinfo.dk/kvaegfilm

Foto: SEGES

Direct load af mælken i trailertanke – ikke fjern fremtid

Chaufføren kører med den fulde mælk-tank og sætter en ny og rengjort. Direct loading har mange fordele, men kræver at bedriften kan fylde en trailertank på under to dage.

Ingen fast køletank på gården, men egen trailertank, der kan køres direkte til mejeriet. Endnu ikke en realitet i Danmark – men måske i løbet af nogle år. Egne trailertanke anvendes i vid udstrækning andre steder i verden. Især i USA - og i Europa skal vi ikke længere væk end Slovakiet og andre østeuropæiske lande, hvor der findes store besætninger. I Danmark er det primært interessant for de mælkeproducenter, der kan fylde en tankvogn på mindre end to dage. P.t. drejer det sig om ca. 120 producenter, men antallet vil selvfølgelig stige inden for de næste år, efterhånden som besætningerne bliver større.

Skarpt overvåget proces

I stedet for den faste mælk-køletank på gården pumpes mælken direkte fra malkestalden ud i en trailertank. Mælken køles med instant cooling og

er færdigkølet, før den når tanken – ofte via en pladekøler med isvand og glykol, som vi allerede kender det. Derudover er anlægget forsynet med en flowmåler, der fortæller personalet i malkestalden, hvornår en tank er fuld, så der kan skiftes til en ny. Dette kan også foregå automatisk. Endelig er der monteret en vagt på anlægget, der overvåger og logger nedkølingen af mælken og rengøring af malkeanlægget, så man hele tiden kan dokumentere processen på gården.

Afhentning og indvejning

I USA hvor metoden er ret udbredt, er det landmanden, der ejer tankene eller leaser dem af den vognmand, der står for indtransporten til mejeriet. De trailertanke, der anvendes, er ofte simple isole-rede tanke uden køling og omrøring. Når traileren ankommer fra mejeriet, er den rengjort og forseglet. Vognmanden bakker den tomme tank til en sluse ved mælkerummet og sætter den af. Derefter kobler han den fulde trailertank på bilen. Chaufføren tjekker, at forseglingen af mandelugen ikke er brudt, sætter en støvhætte med gårdens oplysninger på tankstudsens og forsegler den med gårdens segl. Derefter er der afgang til mejeriet.

På mejeriet vejes trailertanken. Derefter om-

røres mælken med en mobil omører, der sænkes ned i tanken via mandelugen. Så udtages der en prøve af mælken, som der efterfølgende afregnes efter. Først herefter indvejes mælken på mejeriet.

Inden traileren igen returneres til gården, rengør mejeriet tanken.

Fordele for både landmand og mejeri

Fordelen for landmanden er et simpelt anlæg, og ikke mindst at mejeriet rengør tanken. Samtidig skal der ikke investeres i faste tanke – trailertankene kan leases. For mejeriet er der også flere fordele. Dels kan indtransporten effektiviseres, og dels kan der spares tid ude på den enkelte gård, da det er langt hurtigere at skifte en trailer end at indpumpe en hel tank. Udstyret er langt simpelt, da tankvognene ikke skal monteres med pumpeudstyr og mælkemåling. Samtidig kan vægten reduceres, så rumindholdet i traileren øges. Endelig vil der være en mere skånsom behandling af mælken, da der spares en pumpning. Systemet vil dog kræve, at der er et vist antal leverandører, der deltager i ordningen, da der altid skal være en ledig trailer, som mejeriet kan bytte med. Det vil sige, at hver gård skal investere i mindst to trailertanke og mejeriet i mindst en.

/ HELGE KROMANN, SEGES

Er kostaldens vandforsyning tilstrækkelig?

Kostaldens vandforsyning skal kunne levere mindst 20 liter pr. minut for at imødegå både køernes drikkevandsbehov og vand til vask.

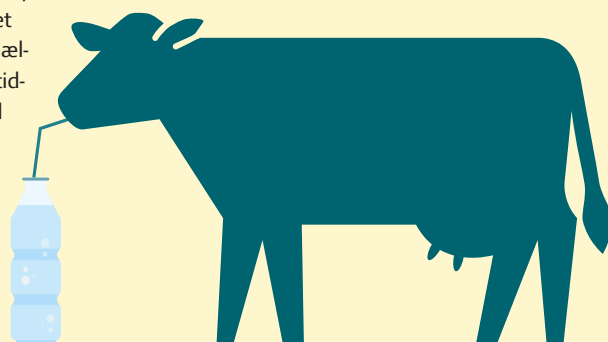
Med den varme sommer in mente er det måske værd at give køernes vandforsyning en tanke.

Det samlede vandbehov for en dansk malkeko ligger typisk på 90-150 liter vand pr. døgn – afhængig af luftens temperatur og koens ydelse. Tørstofindholdet i mælken ligger på ca. 13-15 pct. En ko, der producerer 50 kg mælk, aflever altså omkring

43 liter vand pr. dag alene i mælken. Derfor er det vigtigt, at vandforsyningsanlægget er dimensioneret korrekt, så der ikke opstår vandmangel ved spidsbelastninger – som fx lige efter malkning, eller hvis den samme vandinstallation også forsyner malkeanlægget med vand til vask. Ofte vil et fald i vandforsyningen resultere i et fald i mælkeproduktionen eller foderoptagelsen. En tidligere FarmTest slår fast, at det som regel vil være hensigtsmæssigt at sikre et vandflow på minimum 20 liter pr. minut ved køernes drikkevandsforsyning – også når der forbruges vand til vask m.m.

Læs mere om vandforsyning på landbrugsinfo.dk i Kvæginfo 2445.

/ MORTEN LINDGAARD, SEGES

Digitalt Lean-kursus mindsker spild

Det har haft effekt på arbejdsklima og bundlinjen at Karsten Willumsen og medarbejderne på Kjargaarden gennemførte SEGES' digitale Lean-kursus.

På Kjargaarden ved Sunds arbejder de hårdt på at mindske spild i slagtekalveproduktionen.

En dag fik de et ekstra skub til det, da Karsten Willumsen læste om et digitalt kursus fra SEGES om Lean. Det skulle vise sig at være en god investering for bedriften.

"Vi brugte det digitale kursus om Lean til at tage fornyet hul på indsatsen. Det gav os en hurtig indføring i, hvordan vi kunne komme i gang med at arbejde konstruktivt med det," siger Karsten Willumsen.

"Det har været med til at gøre det ok at snakke om de fejl, man laver. Der er ikke længere nogen, der går og putter med tingene..."

På en tavle i mandskabsrummet har Karsten Willumsen listet de otte spildtyper op. Under hver spildtype står en række spild, som medarbejderne selv har tilføjet.

"Når der sker et spild, så skriver vi en gul lap og sætter på tavlen. Og så snakker vi om det i fællesskab, når vi mødes hver onsdag. Det har virkelig været en god måde at gøre det på for os," siger Karsten Willumsen.

Også blandt medarbejderne har de taget godt imod initiativet, som har betydet, at der er kommet flere ting frem i lyset.

"Til at begynde med skulle vi lige vænne os til at sige til, hvis vi havde lavet en fejl. Især når man kommer som elev eller ny medarbejder, kan det være grænseoverskridende at sætte den første gule lap på tavlen. Men nu har vi vænnet os til det, og jeg synes, det fungerer rigtigt godt," siger Lasse Mølby Nielsen, som er driftsleder på slagtekalveholdet på Kjargaard.

Kulturændring

Når man aktivt sætter fokus på spild, som de har gjort på Kjargaarden, så har det stor betydning for måden, man kommunikerer på. Også om andre ting end spild.

"Det har været med til at gøre det ok at snakke om de fejl, man laver. Der er ikke længere nogen, der går og putter med tingene. Og det åbner også på andre parametre," siger Lasse Mølby Nielsen.

Ved at tale tingene grundigt igennem, udveksler medarbejderne på kvægholdet erfaringer og bliver bedre til at undgå at gentage de samme fejl. Og det har alle det godt med.

"Ved at få de små fejl frem i lyset og snakke om dem, så forhindrer vi faktisk, at de sker igen. På den måde bliver vi hele tiden dygtigere. Det sker stort set aldrig, at de gentager sig," siger Lasse Mølby Nielsen.

I takt med, at medarbejderne bliver dygtigere, og der opstår et bedre arbejdsklima, kan det også mærkes på bundlinjen.

"Når man som landmand skal have tingene til at hænge sammen, så er der en virkelig god grund til at kigge nærmere på det her. Der er penge i det," siger Karsten Willumsen.

/ ERIKSUHR, SEGES

Find kurset på Landbrugsinfo.dk/digitalekurser

Karsten Willumsen fik taget hul på arbejdet med spild ved at se SEGES digitale kursus om Lean.

Foto: SEGES

Dødelighed og antibiotikaforbrug – se dine tal på landbrugsindberetning.dk

Det er nemt at følge med i bedriftens medicinforbrug og dødelighed på landbrugsindberetning.dk

Landbrugsindberetning.dk er siden, hvor du bl.a. kan indsende gødningsregnskab og se oplysninger om dine sundhedsrådgivningsaftaler. Men siden kan mere end det. Det er også her, at du har mulighed for ret nemt at følge med i Fødevarerstyrelsens opgørelser over bedriftens medicinforbrug og dødelighed.

Sådan gør du

➔ Log på med dit CVR-/CPR-nummer og din adgangskode – eller benyt NemLog-in.

➔ Når du er logget ind, går du til blokken om sundhedsrådgivning. Allerede her får du hurtige oplysninger om ændring af rådgivningskategori og antibiotikaforbrug.

➔ Klik på vis og du får en oversigt med oplysninger om sundhedsrådgivningsaftale, antibiotikaforbrug og dødelighed.

Farvekoderne, der anvendes, betyder:
Grøn: Dødelighed/antibiotikaforbrug under 70 pct. af grænseværdi
Gul: Dødelighed/antibiotikaforbrug tæt på (70-99 pct. af) grænseværdi
Rød: Dødelighed/antibiotikaforbrug over 99 pct. af grænseværdi

Landbrugsindberetning.dk er udarbejdet i samarbejde mellem Fødevarerstyrelsen og Landbrugsstyrelsen.

/HENRIK LÆSSØE MARTIN, SEGES

Sundhedsrådgivning
Her kan du se oplysninger om rådgivningskategori, antibiotikaforbrug og dødelighed for dine besætninger. ➔ Læs mere.

Ingen status ➔ Vis
 Antibiotikaforbrug under grænseværdi
 Dødelighed under grænseværdi

Artiklerne 'Jeg ved i kan få dødeligheden ned' side 1, 'Er kostaldens vandforsyning tilstrækkelig' side 2, 'Digitalt LEAN kursus mindsker spild' side 3 er udarbejdet i projekter støttet af:

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Ny metode gør budgetprocessen mere spændende

Thomas Andreasen har afprøvet ny budgetmetode, der fokuserer på budgetprocessen frem for slutproduktet.

Mælkeproducent Thomas Andreasen fra Sønderjylland har altid syntes, at budgetprocessen var træls. Men efter at have prøvet en ny budgetmetode, der fokuserer på processen frem for det endelige budget, er det med budget blevet mere spændende.

"Da vi kom dybere ind i processen, begyndte det at give mening," fortæller Thomas Andreasen.

Ny metode sætter fokus på processen

Den nye budgetmetode går ud på, at landmanden sammen med sine konsulenter skriver sine mål for det kommende år ned på papkort for dermed at finde ud af, hvad der skal stå i budgettet.

"Bordet var helt fyldt med papkort, men vi fik hurtigt sporet os ind på målet. Jeg vil tjene en million," fortæller Thomas Andreasen og tilføjer, at den nye budgetmetode har sat nye tanker i gang hos ham.

Større interesse for budget

Formålet med den nye budgetmetode er at få flere landmænd til at interessere sig for budget. Her har papkortene vist sig at være en god måde at få snakket om det kommende år og få talt om, hvad der skal til for at opnå disse mål.

"Vi tror på, at hvis vi fokuserer på de ting, som interesserer landmanden, og får indarbejdet det i budgettet, så bliver han automatisk mere interesseret," fortæller Jan Erik Bottke, der er specialkonsulent ved SEGES og står bag den nye budgetmetode.

Hør mere om Thomas' erfaringer

Du kan høre mere om den nye budgetmetode og Thomas' erfaringer med processen i podcasten "Budget – ny metode gør processen mere spændende". Du finder den på podcastkanalen SEGES Podcast i din podcast-app i iTunes eller via Android.

/ANJA KRUSE CHRISTENSEN, SEGES

Den nye budgetmetode har sat tanker i gang hos Thomas Andreasen.

Kvægbruget har fået ny direktør

39-årige Ida Storm skal fremover stå i spidsen for dansk kvægbrug. Ida Storm har en natur- og landbrugsvidenskabelig baggrund og forskningserfaring indenfor kvægsektoren. Hun har en bred viden inden for miljø- og bæredygtighedsområdet, og nok så vigtigt har hun også strategisk, erhvervspolitisk erfaring. Hun er dermed vant til at navigere i krydsfeltet mellem faglighed, politik og praksis, og hun er eksponent for, at de bedste løsninger findes gennem samarbejde. Hun har samtidig et bredt netværk i den erhvervspolitiske verden og i forskermiljøer, både nationalt og internationalt, og er en stærk kommunikator. Ida Storm kommer fra en stilling som seniorkonsulent på miljø og bæredygtighedsområdet i Landbrug & Fødevarer. Hun tiltræder sin nye stilling 1. oktober.

"Det er store opgaver, der venter, og jeg glæder mig meget til at tage fat sammen med bestyrelse og kollegaerne i SEGES," siger Ida Storm.

Læs mere på landbrugsinfo.dk/merekvaegnyt

Kan køer undvære grovfoder?

Eftersom store dele af grovfoderhøsten så ud til at kunne slå helt fejl på grund af tørken, er der netop igangsat et forsøg på Danmarks Kvægforskningscenter (DKC), der skal undersøge praktiske og fodringsmæssige udfordringer ved at fodre malkekøer uden grovfoder. I forsøget indgår både Holstein- og Jerseykøer, og køerne vil i forsøget blive tildelt tre forskellige niveauer af grovfoder:

Nul-grovfoder:

Der testes to forskellige blandinger med 'Nul-grovfoder'. 'En NonGM' baseret på byg, kornbærme, rapskagefoder og roepiller samt ludkorn, og en 'GM' blanding baseret på majs, sojaskråfoder, sojaskaller og solsikkekrå. Nul-grovfoder tildeles som blandinger af halm og de nævnte råvarer tilsat betydelige mængder vand (25 – 30 L / ration). Det forventes, at 2,5 kg halm pr. ko pr. dag giver køerne tilstrækkeligt at tygge på.

Halv af hver:

Begge typer af råvaremix udfodres også til to andre forsøgshold som en 50:50 blanding af standardfoder og nul-grovfoder.

Standardfodring:

Kontrolbehandlingen (50 pct. grovfoder) er en konventionel ration bestående af majsensilage, græsensilage, rapskagefoder, sojaskråfoder, roepiller, mineraler samt tre kg kraftfoder tildelt i malkebotterne.

Tror vommen klarer det

Selvom nul-grovfoder lyder som en ekstrem fodring, så er den kemiske sammensætning af rationerne langt hen ad vejen den samme som ved almindelig fodringspraksis. Der er dog store forskelle i den fysiske opbygning af nul-grovfoder rationerne sammenlignet med traditionel grovfoderbaseret foder. Men vi forventer, at alle forsøgsrationer kan udfodres uden væsentlig negativ effekt på vomsundheden og uden store tab af produktion, men om køerne selv vil søge malkebotterne bliver interessant at følge.

Forsøget afsluttes i oktober, hvorefter resultaterne formidles.

/NIELS BASTIAN KRISTENSEN, SEGES

Kom til Åbent Landbrug på Danmarks Kvægforskningscenter

Har du lyst til at høre om den sidste nye forskning inden for kvæg, fx om fodring med tang til kalve eller om, hvordan forskerne undersøger hensigtsmæssige strategier til afgørelse i forhold til køens sundhed og velfærd? Få en spændende og lærerig dag, når Danmarks Kvægforskningscenter, AU-Foulum 16. september åbner dørene kl. 10-16 i forbindelse med Åbent Landbrug. Der er også høstmarked og masser af spændende aktiviteter for børnene. Læs mere på www.dkc-foulum.dk

/LINDA SØNDERGAARD SØRENSEN, KFC